

SÓLYOM RÉKA

Károli Gáspár Református Egyetem BTK, Magyar Nyelvtudományi Tanszék (Károli Gáspár University of the Reformed Church in Hungary
Faculty of Humanities Department of Hungarian Linguistics, Budapest, Hungary

NEOLOGIZMUSOK A MAI MAGYARNYELV-HASZNÁLATBAN: JELLEMZŐK ÉS TENDENCIÁK
NEOLOGISMS IN PRESENT-DAY USAGE OF HUNGARIAN: FEATURES AND TENDENCIES

Az előadás napjaink magyar nyelvének neologizmushasználatát vizsgálja, néhány, a mai magyarnyelv-használatban gyakran feltűnő neologizmustípus – be igekötős igék (pl. betámad), képzéssel létrejövő igék (pl. facebookol), illetve főnév → melléknév szófajváltással keletkező szavak (pl. alap) – tanulmányozásának segítségével.

A vizsgálat, mely támaszkodik az elmúlt nyolc év vonatkozó témájú kérdőíves felméréseire, valamint egy 2014-ben nyelvhasználók több korcsoportjában felvett kérdőíves felmérés friss eredményeire, főként azokra a jellemzőkre fókuszál, melyek segíthetnek rávilágítani a sztenderdnek és a magyar anyanyelvű nyelvhasználóknak ezekhez a (gyakran szleng stílusú) neologizmusokhoz – megjelenésükhöz, jelentésükhöz, stílusukhoz – fűződő viszonyára.

A fentiek értelmében az előadás vizsgálja a mai magyarnyelv-használók értelmezési, megértési és félreértési stratégiáit, jelentéstulajdonítását e neologizmusok esetében (vö. Súlyom 2012), továbbá a felmérésben kapott eredmények alapján azokat a jelentésszervező folyamatokat (fogalmi metafora, fogalmi metonímia, fogalmi integráció, utóbbi Fauconnier–Turner 1998, 2002 alapján), melyek szerepet játszanak a vizsgált neologizmusok szemantikai felépítésében, és hatással lehetnek egy-egy neologizmus meggyökeresedésére a sztenderd nyelvhasználatban, vagy éppen eltűnését okozhatják. A vizsgálat másik célja, hogy a bemutatandó neologizmusok fenti jellemzőit diskurzusba hozza a kérdőívben kapott válaszok alapján a stílus szociokulturális tényezőivel (vö. Tolcsvai Nagy 2005: 85–105), valamint a kirajzolódó befogadói attitűdökkel és stílustulajdonítással.